

СТАТТЯ ПАМ'ЯТІ В.В. СУСЛОВА

Епітафія:
«Наше Життя – тільки мить у Всесвіті...
Але яка чудова ця мить!»

В.В. Суслов

28 вересня 2022 року, після тривалої та тяжкої хвороби, на 92-му році закінчив свій земний шлях видатний вчений у галузі анестезіології та інтенсивної терапії, Заслужений діяч науки та техніки України, професор, доктор медичних наук, Валентин Васильович Суслов.

Валентин Васильович народився 1931 року у м. Вознесенську Миколаївської області. З раннього дитинства Ва-

лентин Васильович ріс у медичній атмосфері сім'ї свого діда – земського фельдшера Миколи Пилиповича Суслова, який вплинув на розвиток свого онука і прищепив йому інтерес до медицини.

Великий слід у житті залишило навчання у середній школі. Вона дала не лише глибокі знання з різних предметів, а й навчила самостійно працювати над собою. Вже з 7-го класу Валентин Васильович розробив для себе систему підготовки до уроків на випередження. До закінчення 7-го класу вивчив програму 8-го, а потім, здавши екстерном іспит за 9-й клас, перейшов з 8-го, до 10-го класу, і закінчив середню школу із золотою медаллю. Улюбленими предметами були: математика, фізика та хімія.

Прагнучи гармонійного розвитку особистості, серйозно займався спортом. Був чемпіоном області серед юнаків із штовхання ядра та метання диска, грав у волейбол за збірну області, неодноразово брав участь у республіканських та все-союзних змаганнях.

У 1951 р. Валентин Васильович закінчив середню школу із золотою медаллю та був прийнятий без іспитів на лікувальний факультет Одеського медичного інституту ім. Н.І. Пирогова. Відвідував заняття студентського хірургічного гуртка, чергував в ургентних хірургічних клініках. Протягом трьох років паралельно із навчанням працював санітаром, а потім фельдшером бригади швидкої допомоги.

Все це давало можливість ще у студентські роки отримати клінічний досвід у галузі хірургії та невідкладної допомоги.

Курс, у якому навчався Валентин Васильович, був міжнародним. Понад 20% становили студенти із соціалістичних країн – Польщі, Чехословаччини, Угорщини, Румунії, НДР.

Після закінчення інституту у 1957 р. Валентин Васильович отримав призначення до Донецької області. Протягом року працював цеховим лікарем медсанчастини коксохімічного заводу (м. Макіївка), а 1958 р. був переведений до клініки факультетської хірургії, якою керував відомий у країні професор Каро Томасович Овнатанян. На той час це була найкраща клініка Донбасу.

Особистість професора К.Т. Овнатаняна – досить колоритна, чудовий хірург та лектор, ерудит та меломан. Він паралельно з медичним інститутом закінчив Бакинську консерваторію, чудово грав на скрипці та фортепіано. Каро Томасович був завсідником концертів у філармонії та долучав до мистецтва своїх учнів. Часто запрошував до себе у гості артистів та музикантів – його будинок був культурним центром Донецька. Професор К.Т. Овнатанян був тонким психологом, що вмів помітити та розвинути здібності кожного зі своїх учнів, не ламаючи їх під себе. Професор К.Т. Овнатанян у 1960 році посилав Валентина Васильовича на стажування з анестезіології, спочатку до Ленінграда, а потім до Москви, де вже тоді проводилися операції під інтубаційним наркозом. З 1960 року Валентин Васильович повністю присвячує себе новій професії – анестезіології.

У 1965 р. він був переведений на посаду асистента цієї кафедри з курсу анестезіології, а в 1968 р. захистив кандидатську дисертацію на тему «Сучасна анестезія в оперативній урології» (керівник – проф. К.Т. Овнатанян).

На початку 70-х років Міністерство охорони здоров'я України поставило завдання освоєння трансплантації нирки, у зв'язку із чим у 1972 році Валентина Васильовича було запрошено до Київського НДІ урології та нефрології, де розроблялася проблема пересадки нирки, на посаду керівника відділу анестезіології та інтенсивної терапії.

1974 року Валентин Васильович захистив докторську дисертацію, керівником якої був професор А.І. Тріщинський. У наступні роки Валентин Васильович заснував нефрологічний напрямок анестезіології в Україні.

Він є учасником першої в Україні пересадки трупної нирки (1974 р.).

З того часу Валентин Васильович став провідним спеціалістом-анестезіологом у цій галузі.

З кінця 60-х і до початку 70-х років, Валентин Васильович, маючи безліч зарубіжних друзів і колег, почав розвивати міжнародне співробітництво з фахівцями Німеччини, Франції, Італії, Сполучених Штатів Америки. І він одним із перших вчених-медиків прорвав залізну, радянську завісу і почав, на запрошення колег, відвідувати закордонні міжнародні конференції. В той час це було просто на рівні неможливого....

1976 року молодий професор В.В. Суслов виступав у Берліні на міжнародному симпозіумі з трансплантології з програмною доповіддю німецькою мовою.

Наукові інтереси професора В.В. Суслови були досить широкі: серед них на першому плані знаходилися функціональні зміни нирок під впливом наркозу та операційної травми, стан трансплантованої нирки після операції, а також гостра

та хронічна ниркова недостатність (термінальна стадія), уросепсис, регіонарна анестезія (епідуральна та спинальна), поєднання регіонарної анестезії із загальною, важка інтубація трахеї, низькопоточна анестезія севофлюраном, і, звичайно ж, історія анестезіології.

У 1983 р. разом із Київським інститутом кібернетики під керівництвом професора Сулова було розроблено апарат «Міорелаксатор» для автоматичної підтримки нервово-м'язового блоку при операціях у хворих з нирковою недостатністю. Апарат працював за принципом зворотного зв'язку між електричним стимулятором ліктьового нерва та процесором, який вводив автоматично шприцом чергову дозу міорелаксанту. Це був перший у Радянському Союзі апарат такого типу.

Валентин Васильович володів трьома іноземними мовами (німецькою, англійською, французькою) і всебічно підтримував професійні контакти із закордонними вченими. Він був почесним членом Польського та Німецького товариств анестезіологів, з 1996 до 2004 року був академіком Європейської Академії анестезіологів.

Його мрією була широка співпраця українських анестезіологів із Європейською міжнародною спільнотою.

У 2006 році саме Валентином Васильовичем було організовано першу Європейську школу навчання анестезіологів України за програмою Комітету Європейської Освіти в Анестезіології. Цей Комітет був одним із структурних підрозділів Європейського Товариства Анестезіологів (ESA). З того часу проведення міжнародних освітніх проектів стало регулярним в Україні.

Протягом 22 років Валентин Васильович очолював Проблемну комісію МОЗ та АМН України «Анестезіологія та інтенсивна терапія».

Він був експертом ДАК України з анестезіології протягом 30 років.

Валентин Васильович – автор понад 250 публікацій, з них 12 монографій, та 4-х розділів у навчальних посібниках. Ним підготовлено 5 докторів та 15 кандидатів медичних наук.

Валентин Васильович, незважаючи на свій вік, майже до свого 90-річчя продовжував активно працювати в операційній «Інституту урології АМН України» і займався широкою громадською діяльністю.

Будучи почесним громадянином м. Вознесенська Миколаївської області, зробив вагомий внесок у розвиток культури міста.

Неможливо залишити без уваги і особистий внесок видатного вченого в галузі анестезіології та інтенсивної терапії, Заслуженого діяча науки і техніки України, професора, доктора медичних наук, Валентина Васильовича Сулова у роботу кафедри анестезіології Одеського медичного університету та розвиток анестезіології Одеси взагалі.

Професор Валентин Васильович Сулов, справді видатний клініцист та науковець, починаючи з 2008 р. і до останніх днів був науковим консультантом кафедри анестезіології, інтенсивної терапії та медицини невідкладних станів ОНМедУ та здійснював свою діяльність безпосередньо на базі кафедри. Саме з його ініціативи у 2013 році в Одесі було організовано Регіональний центр Європейської освіти в анестезіології за Програмою СЕЕА. І в цьому Центрі за ці десять років пройшли навчання близько тисячі практичних лікарів-анестезіологів. Усі вони успішно склали іспити та здобули дипломи Європейської освіти.

Під грамотним керівництвом та з пильною редактурою професора Сулова готувалися майже всі науково-освітні матеріали кафедри, і кожен із них – перлина науково-практичного підходу, обрамлена долею видатного професора.

Колектив кафедри, всі анестезіологи-реаніматологи України та багатьох зарубіжних науково-практичних спільнот глибоко сумують із приводу відходу цієї прекрасної Людини, чудового Вченого та Лікаря-Клініциста.

Валентин Васильович назавжди залишиться в нашій пам'яті і в наших серцях.

О.О. Тарабрін,

доктор медичних наук, професор,

Заслужений діяч науки та техніки України,

завідувач кафедри анестезіології, інтенсивної терапії

та медицини невідкладних станів

Міжнародного гуманітарного університету